

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه

دانشکده بهداشت

گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

طرح درس مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری	زمان: شنبه ها ، نیمسال اول ۴۰۰-۴۰۱
پیش نیاز : ندارد	ساعت کلاس:
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش بهداشت ورودی ۱۴۰۰	شماره کلاس: ارائه در سامانه نوید
استاد: دکتر حسین اشتریان	

معرف اجمالی دوره:

هدف کلی درس:

درس مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به معرفی حرفه ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، مبانی نظری و فلسفی، مفاهیم و مباحث اساسی، کاربرد ها و عرصه های مداخله ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در جامعه می پردازد..

اهداف کلی جلسات

دانشجویان در پایان ترم:

- (۱) با رسالت نظام سلامت؛ جایگاه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- (۲) با سلامت و ابعاد و تعیین کننده های آن آشنا می شوند.
- (۳) فهم درستی از مفاهیم اساسی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت پیدا می کنند.

- ۴) با مبانی و رویکردهای فلسفی حرفه و رویکردهای ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ۵) با منشورهای ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ۶) با نقش ها، وظایف و صلاحیت های حرفه ای رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ۷) با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ۸) با مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ۹) با منابع و پایگاههای علمی و سازمانهای مربوطه رشته آشنا می شوند.

اهداف کلی و ویژه به تفکیک هر جلسه

❖ هدف کلی جلسه اول:

با رسالت نظام سلامت؛ جایگاه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر است:

- اصطلاحات بهداشت ، آموزش بهداشت ، ارتقا سلامت و پیشگیری از بیماری را تعریف کند.
- وضعیت فعلی آموزش / ارتقا ی سلامت را توصیف کند.
- اهداف آموزش بهداشت و ارتقا سلامت را فهرست و توضیح دهد.
- روش آموزش و ارتقا سلامت را شناسایی کند.

❖ هدف کلی جلسه دوم:

اهداف ویژه جلسه دوم :

در پایان دانشجو قادر است:

- مفاهیم و اصول زیر را توضیح دهد:

الف. مفهوم سلامت

ب. سطح پیشگیری

ج. عوامل خطر

د. کاهش خطر سلامتی

۵. زنجیره عفونت

۶. مدل بیماری واگیر

۷. مدل بیماری چند علتی

❖ هدف کلی جلسه سوم:

با سلامت و ابعاد و تعیین کننده های آن آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه سوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- سلامتی را تعریف کند.
- ابعاد سلامتی را تبیین نماید.
- تعیین کننده های سلامتی را تشریح نماید.
- روش هایی را که می توان سلامت را اندازه گیری کرد ، توضیح دهد.

❖ هدف کلی جلسه چهارم:

با تاریخچه آموزش بهداشت آشنا شود.

اهداف ویژه جلسه چهارم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- چگونگی تغییر باورها و عملکردهای سلامتی از ابتدای بشر تا به امروز را بحث کند.
- ریشه های دوگانه آموزش / ارتقا سلامت را شناسایی کند.
- چرایی نیاز به متخصصان حرفه ای آموزش بهداشت را توضیح دهد.
- تاریخچه بهداشت عمومی در ایران را توضیح دهد.
- تاریخچه آموزش بهداشت در ایران و جهان را تشریح کند.

❖ هدف کلی جلسه پنجم:

فهم درستی از پایه های فلسفی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت پیدا می کند.

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- اصطلاحات فلسفه ، سلامتی ، کل نگر و تقارن را تعریف کند و عناصر مشترک بین آنها را مشخص کند.

- درباره اهمیت توسعه فلسفه شخصی در مورد زندگی بحث کند.
- تفاوت بین فلسفه های آموزش / ارتقا سلامت زیر را شناسایی و توضیح دهد:

الف. فلسفه تغییر رفتار

ب. فلسفه مبتنی بر شناخت

ج. فلسفه تصمیم گیری

د. آزاد کردن یا کارکرد فلسفه

ه. فلسفه تغییر اجتماعی

و. فلسفه التقاطی

- توضیح دهد که چگونه یک متخصص آموزش بهداشت ممکن است از هر یک از شش فلسفه آموزش و ارتقای سلامت ذکر شده در بالا می تواند استفاده کند.

❖ هدف کلی جلسه ششم:

فهم درستی از نقش ها و مسولیت های یک متخصص آموزش و ارتقای سلامت پیدا می کند.

اهداف ویژه جلسه ششم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- اعتبار سنجی را تعریف کند.
- هفت مسؤلیت اصلی یک متخصص آموزش بهداشت را فهرست و توصیف کند.

❖ هدف کلی جلسه هفتم:

با مفهوم سواد سلامت آشنا می شود.

اهداف ویژه جلسه هفتم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- مفاهیم سواد، بی سواد، کم سواد، کم سواد عملکردی را تعریف کند.

- مفهوم سواد سلامت را توضیح دهد.
- میزان بی سوادی در ایران را شرح دهد.
- ارتباط بی سوادی و سلامتی را بیان کند.
- نحوه بررسی سواد سلامت را شرح هد.
- استراتژیهای مورد نیاز برای برقراری موثر با افراد بی یا کم سواد را توضیح دهد.

❖ هدف کلی جلسه هشتم:

با منشورهای ارتقای سلامت آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه هشتم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- اصول منشورهای ارتقای سلامت از اوتاوا تا کنون را شرح دهد.

❖ هدف کلی جلسه نهم:

با مفهوم حمایت همه جانبه آشنا می شود.

اهداف ویژه جلسه نهم

در پایان دانشجو قادر باشد:

- حمایت همه جانبه را تعریف کند.
- هدف از حمایت همه جانبه در آموزش و ارتقای سلامت را شرح دهد.
- فرایند حمایت همه جانبه را بیان کند.
- مراحل تدوین راهبرد جلب حمایت همه جانبه را توضیح دهد.
- شناخت دقیق محیط شهر و کسب اطلاعات کافی برای تعیین مشکلات سلامت منطقه را توضیح دهد.
- تدوین اهداف کلی و اختصاصی برای برنامه جلب حمایت همه جانبه را شرح دهد.
- نحوه صحیح تحلیل دست اندرکاران را بیان کند.
- رویکردهای جلب حمایت همه جانبه و فنون ترغیب کننده را توضیح دهد.

❖ هدف کلی جلسه دهم:

با مفهوم توانمند سازی آشنا می شود.

اهداف ویژه جلسه دهم:
در پایان دانشجو قادر باشد:

- توانمند سازی را تعریف کند.
- ارتباط توانمند سازی و ارتقای سلامت را شرح دهد.
- مفهوم قدرت بر، قدرت از درون و قدرت مشترک را توضیح دهد.
- استراتژیهای افزایش توانمند سازی از جمله مشارکت را تشریح نماید.

❖ هدف کلی جلسه یازدهم:

با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (مدرسه) آشنا می شود.

❖ هدف کلی جلسه دوازدهم:

با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (بیمارستان) آشنا می شود.

❖ هدف کلی جلسه سیزدهم:

با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (محیطهای کاری) آشنا می شود.

❖ هدف کلی جلسه چهاردهم:

با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (جامعه) آشنا می شود.

اهداف اختصاصی جلسات یازده تا چهارده:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- چهار محل اصلی را که متخصصان آموزش بهداشت در آنها به کار می گیرند ، شناسایی کند.
- شرح وظایف اصلی متخصصان آموزش بهداشت در چهار محل اصلی را شرح دهد.
- درباره مزایا و معایب چهار محل اصلی بحث کند.

❖ هدف کلی جلسه پانزدهم:

با مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه پانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- سه حوزه اصلی فلسفه را شناسایی و تعریف کند.
- اخلاق را تعریف کند.

- توضیح دهد که چرا رفتار اخلاقی مهم است.
- اخلاق حرفه ای را تعریف کند.
- نظریه های اخلاقی را توضیح داده و مختصر شرح دهد.
- موارد اخلاقی مرتبط با حرفه آموزش و ارتقای سلامت را شناسایی کند.
- توضیح دهد که چگونه یک حرفه می تواند از عملکرد اخلاقی متخصصان اطمینان حاصل کند.
- کد اخلاقی را تعریف کنید و منبع کد موجود برای متخصصان آموزش بهداشت را مشخص کنید.

❖ هدف کلی جلسه شانزدهم:

با منابع و پایگاههای علمی و سازمانهای مربوطه رشته آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه شانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- هدف یک انجمن / سازمان حرفه ای را توضیح دهد.
- مزایای حاصل از عضویت در یک سازمان حرفه ای را شناسایی کند.
- انجمن ها / سازمان ها و ائتلاف های حرفه ای اصلی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت را شناسایی کند.
- فرایندی را توصیف کند که فرد می تواند به عضویت یک انجمن / سازمان حرفه ای درآید.
- توصیف کند که کمیسیون ملی اعتباربخشی آموزش بهداشت ، مأموریت و هدف آن چیست.
- مجلات اصلی آموزش و ارتقای سلامت را نام ببرد.

مقررات درس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

- ۱- حضور منظم و دقیق داشته باشند.
- ۲- در فعالیت های آموزشی آنلاین مشارکت نمایند.
- ۳- در هر جلسه آمادگی پاسخ گویی به سؤالات مبحث قبلی را داشته باشند.
- ۴- از منابع معتبر علمی استفاده نمایند.
- ۵- تکالیف را بموقع در سامانه نوید بارگذاری نمایند.
- ۶- پیش مطالعه ، تحقیق و مشارکت در بحث داشته باشد.

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	نمره	روش آزمون	آزمون
------	-------	------	-----------	-------

	هر جلسه کلاس	۵	پرسش و پاسخ، انجام تکالیف محواله و کویز	تکالیف
	هفته هشتم	۵	آزمون کتبی	آزمون میان دوره
	پایان ترم	۱۰	آزمون کتبی	آزمون پایان دوره

منابع

• صفاری م و شجاعی زاده د. اصول و مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت. تهران: سماط، ۱۳۸۷

- Cottrell R. R., Girvan J. T., Seabert D.M., Spear C., and Mckenzie J. F. Principles and Foundations of Health Promotion and Education ۷th Edition, Pearson Publication
- Fertman CI, Grim M. Health promotion programs: from theory to practice. John Wiley & Sons; 2016 Nov 7.
- Olson, Sarah J. "Philosophical Foundations of Health Education." (2013): 805-808.